

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvu, na katero naj se blagovoltijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ogerska ministerska kriza

še dozda, ko to pišemo, nij odločena. Cesar je vtorek zaslišal več odličnih ogerskih državnikov, da-li bi hotel kdo izmed njih sestaviti novo ministerstvo. Bitto je baje cesarju dejal, da mora sedanje ministerstvo dovršiti pogodbeno delo, češ ker mu je ono dalo napačno podlogo. Tudi Senyey je bil poprašan za svoje menjenje; a on je nasvetoval, naj se vsa dosedanja dogovarjanja smatrajo, kakor da bi se ne bila godila in naj se delo iz nova začne. Toda ko bi se pogodbeno obravnavanja tako popolnem hotela spremeniti, moralo bi sedanje Auerspergovo ministerstvo novemu sedež prepustiti; a ministerstvo misli, da njegov čas nij še prišel, in baje se njegov odstop tudi na merodajnem mestu ne želi. Zato se je zopet začelo dogovarjanje mej Tiszo pa avstrijskimi ministri.

Tisza je bil tudi od cesarja povabljen, naj vlado prevzame; a odgovoril je, da bi se to le onda moglo zgoditi, ko bi se kako sporazumljenje doseglo v točkah, v katerih so zdaj mnenja različna, posebno pa v točki paritete. Vlada avstrijska je ogerskim ministrom potem obetala, da je pripravljena v pitani paritete dati načelno popolnem zadostivno izjavo. Ta obljuba je bila dovolj, da se je razgovarjanje in pogajanje zopet začelo.

Magjari so uže naprej vedeli, da se njihovi zavezniki ničesa toliko ne boje, nego promene v vladi, katera bi oslabiljenje političnega gospodstva ustavoverne stranke soboj prinesla, in ki bi tudi na vnanjo politiko imela gotovo velik upliv.

0 položji v iztoku.

—k. Akoravno Turčiji prijazni časniki posebno zadnje dni vedno pridigujejo, da se bode iztočno vprašanje rešilo brez daljnega prolivanja krvi, je vendar politični vzduh tako napet, da človek onemu prorokovanju ne more verjeti, pri najboljši volji ne. Uzrokov je mnogo.

Porta res obravnava s srbskimi kneževinama glede miru, vendar so uveti na obeh straneh takovi, da se nij nadejati, da bode iz te moke kaj kruha. Posebno Črna gora terja od svojega nasprotnika toliko, da je mej srbskimi mejami dobila nekoliko zmag. Ako pa bode visoka porta od Srbije terjala prevelikih garancij za to, kar jej ponuja, bil bi mir le za nekaj časa sklenen, imel bi le trhljeno podlogo, katera bi se kmalu zgrudila in bi potlačeno položje zopet spravila iz ravnotežja. Srbija ve, kdo stoji za njo, ona zna, da Rusija nij še vteknila potegnenega meča v nožnico, nego da ga je vedno pripravljena zavihetati in presekati z njim enkrat za vselej vezi služnosti, katere je muhamedanska nečlovečnost ovila okolo svojih slovanskih, krščanskih podanikov.

Vrhu tega je pa še v domači hiši osmanski vedni prepir in odstranjenje Mithad-paše je vzburjenje mej njegovimi pristaši le še bolj poostrilo. V Carigradu vse vre. Zli duh uničevanja v tragediji zvanej „propad turške države“, je sedaj nek svak sultana Hamida z imenom Damat, ki je pravi pravcati veliki vezir; Edhem-paša je le orodje, s katerim ta stari zagrizenec svoje namene izvršuje. Ta človek sklicuje dan na dan turške ministre v posvetovanje, kako bi se žugajoči državljani

ski vojski, revoluciji v okom prišlo. Vojski po kasarnah so konsignirani in drže tako-rekoč vedno puške v roci, da zatrejo — ne Ruse, nego Mithadovce, ko bi ti svoje mišljenje in žuganje v dejanje spremenili in morebiti zopet Abdul-Hamidu hoteli glavo odstriči, kakor se je ta sitnost baje sultanu Abdul-Azizu pripetila. Tajni policaji hodijo po Carigradu in donašajo vsak dan poročila v sultanovo palačo. Kalif pa se trudi, vsa važnejša nameščenja dati svojim sorodnikom, staroturškim reakcionarjem, da bi bil za vselej varen.

Ko se to v Carigradu godi, volijo se po provincijah zastopniki za turški „parlament“; kdo se voli, tega menda nij treba praviti; če je med voljenimi kak krščen, je to gotovo kak grški odpadnik, ki Mohamedanu samo v tem nij podoben, da je v verskem obziru podložen turkoljubnemu patrijarhu, namesto turkoljubnemu šejk-ul-islam.

Vrhu tega so pa še grški podaniki v Turčiji prišli za orožje proti svoji vladi, in Grečija jih podpira na vso moč, materialno in moralčno. Časniki vojevite stranke v Atenah zahtevajo, naj se pripravljajo za vojsko pospeš češ, ako mesec marcij pride, pa za vojsko nijsmo pripravljeni, potem je helenska ideja enkrat za vselej izgubljena. Naj si torej sebični Angleži in umazani čifuti obetajo, da bode Rusija meč v nožnico uteknila; naj si domišljajo Francozi, da je Turčija košček lesa, s katerim je podložena miza evropskega ravnotežja, naj si celo oficijozni Magjar laska, da si bode njegova tovarišica po duhu in mesu z izvršenjem svoje konstitucije pridobila sočutje (!) Evrope — država, v kateri vlada taka anarhija in tak despotizem, taka država svojim podani-

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Petnajsto poglavje.

(Dalje.)

Jerica se je tresla. Bila je notri taka molitev in še kaj lepa. Umna deklica, ki se je bila uže popolno sprijateljila z mislijo o smrti, jo je tudi znala na pamet; — ali je pa mogla izrekati besede? Kaj je mogla zapovedati svojemu glasu? Ginjenosti se je tresla na vsem životu; a strije Trueman bi jo rad slišal in potolažila bi ga; vsaj poskusiti jo je hotela. Napevši vse svoje moči je začela moliti in nadaljujoča se je zmerom bolj okrepila ter jo je srečno končala. Enkrat ali dvakrat jej je omahoval glas, a napela je z nova vse svoje moči in posrečilo se jej je, če jej je prav grlo dušilo. Njen glas je zvonil tako čisto in mirno, da striju Truemanu celo mi-

sel na deklino žalost nij motila pobožnega duha; k sreči namreč nij mogel slišati, kako močno jej je bilo srce ter je pretilo razpociti se.

Konci molitve nij vstala; tega tudi nij mogla, ampak je dalje klečala in svojo glavico zavila v odejo. Nekaj trenutkov je vladala slovesna tihota v sobi, potem pa je stari mož položil roko na njeno glavico. Ozrla se je po konci.

„Tičica draga! ali ljubiš gospico Emilijo?“ rekel je.

„Da, ljubim jo zares.“

„Ali jej bodeš dober otrok, kedar mene več ne bode?“

„O, strije Trueman!“ rekla je Jerica jokaje, „ne smete me zapustiti. Brez vas, ljubi strije Trueman ne morem živeti.“

„Draga Jerica, božja volja je, da me vzame k sebi. Oče nebeški je bil nama zmirom milostljiv in sedaj ne smeva dvomiti o njegovi dobrotljivosti. Gospica Emilija lahko

za te več stori, nego sem jaz mogel; in ti bodeš prav srečna pri njej.“

„Ne, srečna ne bom! Jaz ne bom nikdar več srečna na tem svetu! Srečna nijsem nikdar bila, dokler nijsem k vam prišla, in če vi umrjete, želim, da bi tudi jaz umrla.“

„Tega ne smeš želeti, dete drago. Mlada si še in moraš skušati na svetu še kaj dobrega storiti in svoj čas na zemlji preživeti. Jaz pa sem star mož in živim sedaj le svetu v težavo.“

„Ne, ne, dragi strije Trueman!“ rekla je resnobno; „vi niste svetu v težavo, vi mu ne bodete nikdar v težavo. Želela bi, da bi jaz vam ne bila v toliko težavo.“

„Nikakor ne, ptičica draga! bog sam ve, koliko dolgo si bila ti radost mojega srca. Močno me srce boli, kedar pomislim, kako ves čas doma tičiš ter kot služna delaš, v šolo pa ne moreš hoditi, kot si drugekrat hodila. A vsi smo odvisni drug od drugega; midva sva odvisna najprej od Boga, potem pa drug od drugega; to me spominja na kar sem

kom ne more biti varovalka javne pravice. — Evropa torej ne more rok vskriž držati in Rusija ne meča vtekniti v nožnico; sicer bi tudi ne mobilizirala dalje, in bi ne bila 2000 mož ženijske čete in 4000 mostarjev poslala proti Donavi. Milijoni turških kristijanov se ne smejo prepustiti turškemu fanatizmu, spomini na nedavne strašne čase, ki so se pa zopet začeli ponavljati, ti spomini tega ne dozvoljujejo. Turčija mora zgoreti v modnikovem plameni, in iz tega plamena se mora naroditi fenis slovanske svobode.

Nekatere poteze o šolstvu.

[Izv. dopis.]

II.

Podučevanje v oddelkih je jako težavno in nevhvaležno delo. Učne črteže je pač lahko staviti, da se jeden ali dva oddelka podučujeta na ta način, da se učencem da naloga, katero izdelujejo potih (pismeno), mej tem, ko se učitelj z drugim ali tretjim oddelkom peča. Tu je mnogo truda, pa malo vspeha. Kakemu neučitelju to nij lahko dopovedati. Skušil bodem nekoliko pojasniti svojo trditev. Če imam 2 ali 3 oddelke pred soboj, treba torej vselej enemu oziroma dvema oddelkoma dati pismene naloge. Če je tudi že vse pred pripravljeno, se vendar tu učitelj dalje čase zamudi. Še sitnejše, kakor ta zamuda je popraševanje učencev mej soboj, ali pa če vprašajo kar naravnost učitelja, kajti redko ali nikoli več učenci umejo vso pismeno nalogo, kajti nekaterih zadnjič, ko se je to predavalo in obravnavalo, nij bilo v šoli; drugi so prepozno prišli, slabejši nijso dobro zapomnili — najboljši obravnave ne zapopadejo prvokrat vsi otroci; in takšno povpraševanje je silno motilno. Nasprotno pa tudi učitelj in oni oddelki, s kojim se peča, otroke tiho delujoče moti — naj uže računijo ali kaj spisujejo, ali kaj drugega delajo, učiteljeva vprašanja in učenčeva odgovaranja slišijo itd. in to jih moti; delo je površno — nepopolno ker se nij izvrševalo z zbranimi mislimi. Zdaj pa je potreba 50 — 70 nalog z učenci, ki so do sedaj tiho izdelovali v 5—10 minutah popraviti —! — da se drugemu predmetu in drugim oddelkom krivica ne godi!

Pa, vidim da sem se spustil pregloboko

ti, draga Jerica, prej povedati hotel. — Čutim se, kot da bi me gospod v nebesih kmalo k sebi poklical, prej, nego sedaj misliš. Sprva se boš jokala in brez dvombe močno žalovala, a gospica Emilija te bode vzela k sebi ter ti bode povedala mnogo lepega, da bi te potolažila. Vsi se bomo zopet videli in bodemo srečni na onem svetu, kjer nij več nobene ločitve. Viljem bode vse storil, kar mu je mogoče, da bi utolažil tvojo bitkost in s časom se bodeš zopet smehljala. Sprva in morebiti dolgo časa bodeš, draga Jerica, delala gospici Emiliji mnogo skrbi in ta bode mogla glede na tvoje učenje, tvojo obleko itd. prav mnogo storiti za te. Povedati ti le imam, da se strijc Trueman nadeja, da bodeš tako dobra, ko le mogoče, in da vse storiš, kar ti bode gospica Emilija rekla; polagoma bodeš starejša in večja ter bodeš tudi zamogla zanj kaj storiti. Ona je slepa, kot veš, in oči moraš imeti za njo; ona nij posebno močna in pomoči moraš njenej slabosti, kot si meni pomagala. Če bodeš dobra in potrpežljiva, bode ti Bog na zadnje olajšal srce, ko se ti sama prizadevaš druge ljudi osrečiti.

v obravnavo, katera mora zanimati učitelja, a druge čitatelje le dolgočasi.

Reči se more, da učitelji to nepravilno podučevanje v oddelkih — posebno če jih je več nego dva, prenašajo kot težko breme. Mnogo dela, pa malo sape. Po večjih mestih se učitelji trudijo, da bi dobili več razredne šole, da se izognejo podučevanju z oddelki. Gračani n. pr. so se dolgo prepirali v zborih in javno v časopisih za osemrazredne ljudske (narodne) šole, ker le pri teh oddelki popolno izostanejo, z onimi, ki so zagovarjali mestjanske šole itd. kakor se lahko razvidi iz priloge „Tagespost“ od 10. septembra l. l. Tudi v Ljubljani so se nekaj jeli gibati, in bi radi čez 4 razredne, toraj 5, 6, ali še več razredne šole. Se ve da jim takšno razširjenje šol nij ravno odstranjenje oddelkov najglavnejši vzrok, a vendar nedvomljivo igra zdatno ulogo, da si se tudi sem ter tje očitno ne povdarja, kajti ti oddelki so postavno zapovedani — razširjenje pa je postavno tudi dovoljeno — in s tem je vse razloženo. Da „N.“ čitateljev predolgo ne mučim, naštetim hočem le še nekatere slučaje, kateri so po mojej sodbi napačni ali pomanjkljivi, ali ki so postavno zapovedani, pa se ne izvršujejo.

Postava določuje prostorne in zračne sobe; kako pa je na deželi? V več krajih so otroci natlačeni, kakor slaniki v sodu; sobe, posebno stareje, so nizke in večkrat nij v celi šoli nje enega kaveljčka, da bi okna odprl in jih zatakniti mogel. Vrt in vodnjak bi tudi imel pri šoli biti — kako daleč je mej postavno določbo in resnično izvršitvijo.

Za utrakvistične šole še zdaj nemamo nobenih učnih črtežev. Kdaj se ima z drugim deželnim jezikom pričeti, kaj se ima vzeti in kako se ima obravnati, še zdaj nij določeno. Kaj še ne tavamo dosti dolgo potem labirintu zmešnjav? Koliko časa se bode to še prepuščalo samovoljstvu? Na vsakej šoli je menda drugače! Ali je na celem slovenskem Štajerji v tej zadevi najmanjši splošni red? A podučevati se mora tudi nemški — slovensko bi se morda lažje izpustilo — tako hočejo. Kdaj se ima v slovenskih šolah z nemščino pričeti določujejo: samovoljstvo nadzornikov, kateri so si svesti, da se jim merodajnem strankam zaradi prezgodnje vpeljave nemščine,

Kedar bodeš žalostna in otožna (časih je vsak žalosten in otožen), spomni se starega strijca Truemana in njegovih besed: „Le vesela, tičica draga! ker zdi se mi, da se bo vse srečno izteklo.“ Ne žaluj zaradi tega. Idi spat, dete drago! jutri se bodeva zopet lepo sprehajala. Viljem naji bode spremljal, kot veš.“

Jerica se je silila zaradi Truemana srčna biti, ter je šla v posteljo. Sprva nij nekaj ur mogla zaspati; ko pa je nazadnje mirno zadremala, spala je neprenehoma do jutra.

Sanjalo se jej je, da je dan uže napočil, da se s Truemanom in Viljemom lepo sprehaja, da je strijc Trueman zopet krepek in zdrav, da se mu oči bliščé, da zopet trdno stopa in da se Viljem in sama smehljata in sta vsa srečna.

Tako lepo se jej je sanjalo in še mislila nij, da ona sama in njen prvi prijatelj ne bode ta več skupaj potovala pota tega življenja: prišel je sel, mil in tih sel, ter je v tihi noči ko so ljudje spali, sprejel dušo dobrega Truemana in jo je peljal v njeno domačijo k Bogu!

(Dalje prih.)

zaradi preobilnega — nepedagogičnega siljenja z nemščino, odgovornosti nij bati; nasprotno pa se jim je nadejati gotovega „avansmenta“. Nekaj taci „dostojnih pedagogov“ uže lahko po teh le, neprevarljivih, gotovo zanesljivih znamenjih poznaš, če se je na pr. učiteljevo ime prej pisalo s črko „Z.“, se zdaj nadzornikovo piše s črko „S.“; prej se je učitelj ali profesor pisal s končnico „č“, a zdaj se piše s končnico „tsch“ itd.

Drugače pa tukaj tudi določuje bojazljivost, neodločnost in pa ne popolno znanje slovenskega jezika od strani učiteljev. Pa kako —? Kaj imamo kako slovensko pripravnico? Tu si mora učitelj sam tolmačiti in iskati izrazov, kojih še nikoli slišal nij, če hoče pravilno govoriti in razkladati slovenskim otrokom — se ve da, če hoče, sili ga itak nobeden ne — brez skrbi sme rabiti nemške besede in izraze, kolikor hoče, če nema sam vesti, koja ga nadzoruje.

Da tako daleč smo tukaj, da so celo učiteljice, ki ne znajo slovenski niti za „silo“, pa tudi spričevala za slovenske šole nemajo, pa so vendar potrjene učiteljice ne slovenskih šolah. (Vsaj en slučaj mi je znan.) — O ljuba enakopravnost! — uboga pedagogika!

Dajte vsakemu svoje, da bode vsak nekaj dobil!

Spoznavati je, da narodno šolstvo, da si skoz s toliko predmeti popolno preobloženo, vendar važnih, da, mnogo važnejših predmetov, ki ljudstva preživljajo in ohranjujejo, vendar ne goji. Neovrgljivo se more kmetijstvo in obrtnija šteti mej prve vrste pogojev človeškega obstanka. — Kaj bi se ne mogli nekateri predmetje poslednjima dvema nekoliko odmakniti? Kaj bil ne bilo praktično, če bi vsaj na deželi osemletna šolska doba en par let kmetijstvu v važnih panogah in obrtniji, odstopila?

Zdeti se mi hoče, da se je pri postavo-daji sploh oziralo le več še ne samo na mesta; a mnogo, mnogo, kar je za mesta pripravno in koristno, se na deželi niti speljati ne da.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. februarja.

Cesar je baje Ignjatjevu obljubil, da Avstrija ostane neutralna.

N. Andrássyjevo mesto, tako piše oficijozen rusk list, ima stopiti grof Potocki ali pa grof Bohuslav Chotek.

Iz Dalmacije se javlja, da so Turki napali na albanske obale Dalmatinsko ladijo in jo oropali.

Hrvatska „mladež“ graške univerze je izdala pismo svojim tovarišem, starčevićanskim softom zagrebške univerze, v katerem jih hvali za znano enuncijacijo proti ruskemu profesorju, češ, da je njih politika prava, ne pa politika „stranke narodne, koja za volju utopične nekakve Jugoslavije napušta največe svetinje naroda, da Hrvatsku na križ propne.“ Krasne ideje imajo res ti softi in prav lahko turkoljubnim Magjarom „ruke pružijo“.

Ogierska ministrska kriza še vedno nij definitivna postala. Več o tem govori članek na prvem mestu.

Vnanje države.

Srbska vlada je poslala ministra Hristića v Carigrad, kot pooblastenca pri sklepanju miru; prijavila je porti, da ji je ravno tako na tem ležeče, da se sklene trajen mir, kakor porti; vendar želi Srbija, naj Turčija stipulira v posebni točki predloge o reguliranju mej, kajti to je zdrava podlaga trdnemu miru. Proti navzočnosti turškega konzula se ne ugovarja, vendar se on v notranje zadeve kneževine ne sme mešati.

Obravnave za mir mej **Črnogoro** pa visoko porto zastajajo. Knez Nikita terja vojno odškodovanje, dalje, da mu Turčija odstopi: Antivarski okraj do morja in na drugi strani do zapadne obali skadarskega blata, potem ozemlje okolo Žabljaka do Morače, dalje Kuče, Beran, Kolašin in Nikšić. Klek in Sutorina naj se tudi odstopi, toda Avstriji, da Turčija iz Hercegovine ne bode več mogla Črne gore napadati. Ruski in nemški konzul sta knezu svetovalca, in Črni gori se nij še od nikoder priporočevalo, naj stavlja zmernejše uvete. Ker stvari torej tako stoje, se bode porta brž ko ne vdala.

Tudi na **Grškem** se pripravlja ministerska kriza. Zaimis pa Deligeorgis bočeta sedanjo vladu preobrniti. Vlada v zbornici tudi res uže nema večine. Pri prvi priliki bode Komunduros padel. — Na Kandiji vzburljenje vedno raste. V Sfakri so se naredile uže tri vstaške bande. Grške ladije jim vedno privajajo orožje, vlada pa se proti temu čisto pasivno zadržava.

Papeš baje namerava s turško vladu skleniti konkordat. Nadškof armenski Hasun, ima biti pri tem posredovalec.

Na **Japonskem** je bil zadnji čas upor; enajst načelnikov te vstaje je bilo ob glavo dejanih, 241 vdeležencev pa za celo življenje v zapor obsojenih. Štirje plemenitaši, ki bi bili imeli tudi usmrteni biti, so ušli, tri dni pili, jeli in plesali, potem si pa trebuhe prerežali.

Dopisi.

Iz Celja 14. febr. [Izv. dop.] V letošnjem predpustu je naša čitalnica svojo nalogo na sijajen način izvršila. Zadnje dve veselici, to je 10. t. m. ples in 12. t. m. maškerada so nam zopet dokazale, da je v Celji treba le poguma in energičnega delovanja, da se ljudem probudi speča zavest narodna.

Mnogo prebivalcev v Celji je značajnih narodnjakov, ali dokler nij doma, kjer se shajajo, tudi vzajemnost ne dojde. Čitalnica je ovi dom, pod kojega krili se shaja narod, tam se pokaže, kdo ljubi narod. Venec prekrasnih gospé in gospodičin po lepo razsvitljenih prostorih, vesela zabava, ples, petje koga bi vse to ne navdajalo z onim dobrodejnim čutom, kateri je podlaga zadovoljnosti? V srečo si moramo šteti, da se ne sili, v našo čitalnico tista napetost, katera se tako rada šopiri po društvi, in je večinom pokop vzajemnosti. Tukaj se čuti bogat trgovec blizu poštenega rokodelca ali kmeta veselega in napuh nam še nikdar nij kalil radosti, akoravno to moram reči, se kakor po tistih društvi, ki nosijo le „nobleso“ na praporu, tudi pri nas vse elegantno in na najdostojnejši način godi. Tako napredujemo! pokažimo nasprotnikom, da tudi mi smo zmožni — svetu podati to, kar jim oni ponujajo.

Maškerada se je v čitalnici res prav lepo izvršila. Tu krasen metuljček, tam skakajoč arlekin, tam zopet našemljen godec, ter cela komična godba, domine itd. vse v raznobarni mešanici, in vse tako veselo.

Gosp. dr. Kočevar, oče Savinjskih Slovencev, počastil nas je pri vsakej veselici in ostal do pozne noči, videlo se je dobremu poštemu narodnjaku, kako ga v srce veseli, da je vse tako radostno in da čitalnica zopet živi.

Iz Ličke Hrvatske [Izv. dop.*] Gospodine uredniče! Pisac ovieh redaka, kako Vam je dobro poznato, od srca želi in zagovara lepu slogu izmedju Slavena u obće a izmedju južnih naposeb, osobito izmedju Hrvata i Srba. Ali slogu ruši, tko jednostrano

daje jednomu bratu sve, a drugomu ništa, ili jako malo. Ako to čini otac medju sinovi, te poput Jakova radje ima i više odlikuje Josipa, naravski je, da se ostala braća bune i diru se proti jednostranosti takove diobe i ljubavi. Rus je Majkov takov otac proti Hrvatima i to iz više razloga i bludnja. Na prste je moći prebrojiti (? Ur.) one ruske učenjake, koji katolika Slovena ne sude po Poljaci, te koji (Rusi) neimaju predsuda još više o katoličkim Slavenih, nego li mi (? Ur.) čitajući samo njihove dušmane Niemce — o Rusih. To je žalostno, ali istina, i to gorka istina. Vi ste priobčili u Petrogradskih dopisih članke ruskoga učenjaka Majkova, koji je dec. 1876 u broji 280 i 281. „Novoga Vremena“ i u posebnoj brošuri udario na Hrvate zbog pretjeranosti mladih Starčevića, provociranih Novosadskom „Zastavom“ i njezinim protuhrvatskim srbsko-šovinističkim dopisi, kao i „Obzorom“, tom filijalom „Pester Lloyd“ i magjarske vlade. — „Obzor“ je znao, da medju mladeži hrvatskom vlada velika razdraženost već zato, što je „Zastava“ hrvatskoga kralja Zvonimira, koji je i ostaje uvijek veći i bolji od Stjepana prvovjenčanoga, što je „Zastava“ toga kralja svih Hrvata nazvala „nekakvim“; to jest nikakvim porugljivo. — Za to se je „Obzor“ tim bukao poslužio proti Srbom, a na korist Magjara, te pozvao akademičku mladež u Zagrebu na izjasu, za koju je znao, kakova će biti. — Rus Majkov tega ne zna, za to krivo sudi i bjedi zbog frakcije hrvatskih nihilista, sao hrvatski narod. Majkov ne zna, da je ono forcirana i umjetna jer momentana većina hrvatske omladine. Što bi rekao g. Majkov ili drugi Rusi, da mi sao ruski narod zbog njihovi nihilista, ili starovjeraca, ili zbog vlodinih pogriješaka psujemši biedimo? — Veniam damus, sed petimus et vicissim.

1. Majkov griješi proti znanosti i napredku u obće, a proti etnografiji naposeb, kada po srednjem vieku uzima za basis narodnosti vjere te so mu Hrvati katolici, a Srbi grekoiztočnjaci. A komu ćemo dati do pol milijona u Bosnoj i Hercegovini i starej Srbiji onih naših ljudi, koji su Muhamedova zakona?

2. Majkov griješi i proti statistici i proti logici i umovanju svojem, kada uzimlje broj Hrvata na 800.000, a broj Srba na 5.000.000. Evo odgovora zašto. Trojedna kraljevina hrvatska ima u civilnoj Hrvatskoj na 430 □ milja 1.170.000 duša, od toga je 175.000 grekoiztočnoga vjeroizpovedanja, iliti tako zvanih pravoslavnih. b) Na 368 □ m. ima hrvatsko-slavonska krajina (granica) 700.000 žitelja. Po vjeri ima 326.000 pravoslavnih, a 342.000 r. katolika. c) Na 332 □ m. u Dalmaciji ima 457.000 žitelja, od ovih samo 78.000 pravoslavnih. Ili okruglo od 2.313.000 žitelja ima pravoslavnih 570.000. K tomu priznaje Majkov, da ima u turskoj Hrvatskoj, Bosnoj i Hercegovini r. katolika žilavih i samosviestnih (preko 150.000 do 200 tisuća; a muhamedanci tamo vele katolikom i Hrvatima, nego li pravoslavnim i Srbom bez ikakve propagande.

Hrvata i katolika ima na kvarnerskih otocih i po Istri, koliko i u Turskoj, u toliko i u zapadnoj Ugarskoj do Šopruna i Gjura (Raab), te napokon katolici i Šokei i Bunjevci zvani preko Drave oko Pečuha (Fünfkirchen), oko Koloče, u južnoj Ugarskoj i Banatu sočinjavaju liep broj, tako da Hrvata ima preko pol milijuna izvan trojedne kraljevine.

3. Krivo uči, male distinguit, g. Majkov, kada Kajkovce Hrvate smatra i proglašuje

za „čiste“ Slovence. Tu neodlučuje samo sorodnost dialecta ili jezika, nego i samosviest jer inače Kozaci, Malo-Rusi in Billo rusi odpadaju od Rusa, a tom novom naukom g. Majkov decimira Rusiju te Rusom oduzimalje do 20.000.000 „Rusa“. — Krivo trdi i to, da su Turci sada nju civilnu Hrvatsku opustošili, pa do su se Slovenci ne samo iz Štaterske, nego i iz Koroške naselili u Hrvatskoj te Hrvate poslovenili! Baš je protivno istino; Slovenci su u malenom broju došli, ter su se pohrvatili; nego je veći broj s juga došao i većina bila hrvatska onda i sada. Poslie Mongola (1244) nadošlo je toga mnogo. Slovenci su bili prije Hrvata oko Zagreba, ali su se više pohrvatili, nego li su se žitelji Kieva, Surolenska i Mohiljeva porušili u veliko-ruskem smislu i po narečju (dijalektu), kako hoće krivo g. Majkov. Za to su žitelji Zagreb., Varošd. i Križevačke županije čistiji Hrvati, nego li su žitelji Kievske gubernije, Podolja, Smolenske, Mohiljevske, Vilenske itd. gubernije — Rusi*). — Majkov ne zna, da je stare površne i tudje filologe potukao kompetentniji autoritet, nego je ikoji Rus, Gjuro Daničić. On je izdao svoje predavanje prije godine dana, te je dokazao, do su Hrvati ne samo Čakavci, nego i Štokavci, kakvi su u gornjoj Krajini (Ličam) i u Turskoj Hrvatskoj, ter da strani filologi Nehrvati: po Šafariku, Miklošiću, koji se je Vuka držao, prije a sada i on Daničićan, i po pravoslavnih Rusih, krivo tvrde, da Štokavci nisu Hrvati. Majkov je dakle zaostao za znanstvenim napredkom i u filologiji i u etnografiji i historiji. Štokavce i Kajkovce nesmatrati za Hrvate, tako je krivo, kao kada Lombardeze i Mletčane jer imaju mnogo tudje primiese i poseban od toskanskoga dijalekt, nebi htio za onakve držati Talijane, kao što su Toskanci, čiji je dijalekt književnim jezikom. — Hrvati se smiju, i Kajkavci i Čakovci i Štokavci onako pravom zvati Hrvati, kao što se i veliko- i malo- i bjelo-Rusi zovu Rusi; ili kao što se Provencalci, Langue d'oc i Langue d'oui zovu Francozi, ili kako se Platt- i Hochdeutsche zovu Niemci. — Quod omnibus aequum, sit et Croato iustum. Još je i ovo potrebno znati. Majkov spada medju one Ruse, koji spas za Slavene traže u vjeri i to u pravoslavnoj formi. On to uvadja i u znanost. Tako je to načinio u filolog. histor. djelu svojem: Istorija serbskago jazyka vo svjaze s istorieju narodu serbskago, Moskva 1857. Tu se Srbstvo proteže do Siska i skoro do Zagreba. Da dojde Majkov medju Hrvate, kao što je Daničić, pa da vidi ličke Štokavce Hrvate, popravio bi svoju popovsku etnografiju po Daničićevoj filologiji i pravoj znanosti. No Rusom i Majkovu nije moći toliko zamjeriti, jer oni vide i osjećaju svaki dan fanatizam poljskih katolika, koji su u prošlosti i sadašnjosti slovenski i katolički Španjolci i Tirolci. Komu je bolje poznata historija katolicisma u Rusiji pod Poljaci, temi slavenskimi Španjolci, te je samo prečitao: Le catholicisme romain en Bussie. Etudes historique par M. le comte Dmitry Tolstoy, 1864. 2 tomes Paris; ili: Le Romanisme par M. le prince Pitzipios, 1860, Paris, ta zna postopanje jezuvita u Poljskoj in Rusiji, neće se čuditi, što g. Majkov tako sudi po nihilističkoj frakciji svu hrvatsku mladež — krivo. Svaki poznavalac historije i

*) Če smo temu dopisu učenega prijatelja, rojenega Hrvata prostor dali, dokazali smo le objektivnost: da se čuje i drug glas.

*) Duchinski, Rykaczewski i u obće emigranti poljski u sličnom ekstremu tvrde, da Moskavci nisu Slaveni ni Rusi, već Fino-Mongoli!

Slavena zna, da su Hrvati najtolerantniji medju svimi slavenskim plemeni, ter da u historiji svojoj ne poznaju ni mučenika, a niti imaju narodnoga svetca, kot Srbi, Rusi, Čehi in ostali narodi.

(Konec prihodnjč.)

Domače stvari.

— (Pravde proti „Slovenskemu Narodu“) pred porotniki včeraj nij bilo, ker je tožnik g. Saurau pred začetkom sam odstopil. Kako, to hočemo še povedati.

— (Slovensko gledališče.) V nedeljo 18. t. m. se bode po večletnem prestanku predstavljala izvirna Ogrinčeva vesela igra v 3 dejanjih „V Ljubljano jo dajmo“. Potem se bode ponavljala priljubljena burka s petjem „Krojač Fips“.

— (Požar) je nastal v sredo popoldne na Ježici pri Ljubljani; a pogasili so ljudje sami in požarna straža nij šla tja.

— (Nesreča.) 7. t. m. sta šla 60 let stari kajzar Mihael Fric pa njegova žena, 70 let stara, iz vasi pri Kočevji v gozd. Mož je sekal bukev, žena pa je z dvema kravama zraven stala. Bukov je bila na eni strani trhljena in je padla tja, kamor se nij nikdo nadejal, in na žensko, katero je tako pohabila, da je še tisti večer umrla.

Razne vesti.

* (Samoumori.) Na Dunaji se je trgovski pomočnik Filip Spira, 25 let star, doma v sobi s samokresom ustrelil. Kaj je uzrok samoumora, se ne zna. — V neki kopeli si je pa 17letna šivankarica Zofija D. prerezala z britvijo žile leve roke, da bi se usmrtila. Zdravniki so rekli, da poškodovanje nij nevarno. Uzrok poskušnemu samoumuru so bili vedni domači prepiri.

* (Lov.) Pri Topolovci na Hrvatskem je bil zadnji čas lov na zverine in so ustrelili 21 volkov in 27 lisic.

* (Jadransko morje rudeče.) Nek popotnik, ki je iz spodnje Italije v Jankin popotoval, pravil je, da je bilo morje pri Pescari ko kri rudeče, uzrok je; da vode iz hribov Abrucije tečejo po žvepljenih vodotokih ter se po železji, ki ga imajo one zemlje v sebi, porudeče, ljudstvo pa je govorilo, da je turška kri.

Dunajska borza 15. februarja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld. 40 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68 —
1860 drž. posojilo	110 —
Akcije narodne banke	835 —
Kreditne akcije	147 —
London	123 75

Napol.	9	89
C. k. cekini	5	90
Srebro	114	35

sem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je alj bolni, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žlezni naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabost in blevanje pri nosečih. Obožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in predajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričeval profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, prvega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofjine Castle Stuart, Markiza de Brehan a mnogo drugih izstanih dob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastop.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,

Bonn, 10. jul. 1852

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih na gradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driski, grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju, sečni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodejni v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vrtnih in pri drugih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in čelo mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletno nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtje, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledatnega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnoga sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekan gledé Revalesscière du Barry vestransko, najbolje spričevalo. Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec

Spričevalo št. 76.921.

Obergimperm, (Badensko), 22. aprila 1872. Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalesscière ozdravila me je popolnoma strašnih želodčnih in otrocih boleznij, katere so me deset let mučile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter je pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na soni, ko pri zdravilih.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., met 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Macuten v puščah in Revalesscière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gld. 50 kr., 48 tas 4 gld. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gld. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallischgasse št. 3, kakor v vseh mestih pri dobrih in specijalnih trgovcih; tudi razpošilja duševna hiša na vse kraje po poštah in kazenskih upravitelj. V Ljubljani Ed. Scher. J. Svoboda, lekar pri „zlatem oriu“, v Reki pri lekarju J. Protaču, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (74)

Graške špiritne drože

dobivajo se vsak dan sveže (frišne) v prodajalnici steklenega blaga gosp. Franca Kolmana na glavnem trgu št. 236 iz prijaznosti do

(878-22) A. Schneiderja.

Menj ko pol kilograma (1 funt) se ne prodaje.

Elikzir iz Kine i Koke,

najboljši do sedaj znani **želodčni liker**. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Dobiva se jedino le pri (53-37)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Zmožni

reprezentanti

in take zaupne osebe, ki so sposobne, sprejema dobro znana starša bankna hiša za prodajanje srečk in državnih papirjev proti obročnem plačanju na vse kraje, kjer se nij ali pa ne zadosti zastopana. — Pogoji so jako ugodni i za občinstvo i za gosp. agente. Ker so srečke neizrečeno dobro sestavljene, si agenti lahko, če so le količkej pridni, veliko pridobe. Taki, ki zmožnost lahko dokažajo in jamčijo, so posebno sprejeti, in se jim lahko tudi glavna in generalna agentura izroči. (34-1)

Ponudbe in osobna javljenja naj se oddadé v bankni hiši B. Kramerja, Praga, Brentna ulica št. 46 nova.

Prodajalnica

železnega, nirnberskega in ključarskega blaga

Wogga & Radakovitsa v Celji,

„zum goldenen Anker“

(35-1)

priporoča svojo dobro asortirano zalogo, in se vedno trudi, da ustreza zahtevam svojih p. n. naročnikov urno in in najbolj cenó.

Posebno ima veliko zbirko kovaškega in valjanega železa, črnega in belega pleha, dratov, litega blaga vsake vrste, posebno ploši za hranilna ognjišča, ražnje, najlepše štafrane nadgrobne križe, železne ograje in palice za balkone, stopnjice in grobe, kakor tudi železne in jeklene kotlje.

Za ekonomo: mlatilnice, luščavnike za koruzo, mašine za zrujenje koruze, slamoreznice in najnovejše ročne moline, žitne čistilnice, trsne škarje, drevesne žage, kose, srpe, vsakovrstne bruse, posebno dobro narejene pluge in orače itd.

Vedno velika zaloga novih, uradno cimentiranih vag in utežev, železnih in mesingastih, mere za tekočine, sušine in dolžine vsake vrste, tudi stare uteže za drago ceno zamenjavamo.